

Izhaja
na pol poli
vsaki četver-
tek.

SLOVENSKA BČELA.

Velja na leto
2 fl 24. kr.
in po pošti
3 fl. sr.

Odgovorni vrednik: **Ant. Janežič.**

št. 41.

V četrtek 7. oktobra 1852.

III. leto.

T u k a j n i n a š d o m .

Od kar zavedil sim se sam,
Verstenje serčnih želj imám,
Dosežene pa zginejo,
In druge prišle minejo.
Dokler otrok sim bil še mlad,
Verstile so se mnogokrat;
Sim dans imel jih tridesét,
In jutri novih tolko spét,
In božji ljubljencek sim bil,
Kar želel sim, sim vse dobil;
Al ko dosegel sim, pa lé
Ni bilo dosto za sercé. —
Sim rastel, želje sim verstil,
Spolnitev vsih željá dobil;
Hrepenel sim po tičicah,
Sim želel po cvetličicah;
Mi tičice prepevajo,
Cvetličice precvetajo;
Vesél sim jih vesel, pa lé
Ni dosto dosto za sercé. —
Sim slišal praviti ljudi,
Da boljega na zemlji ni,
Kakor prijatelj zvest in vdan,
Ki, kakor dans, je slednji dán,
Ki solzno imá z menoj okó,
Je v rádoti vesel z menó.
Dobil sim ga, je zvest, je vdan,
Tovarsj je moj, tolaž i bran,
Ko jokam jaz, tud on solzi,
Z veselim on se veseli.
Sovražnikov, zavidnikov,
In družih tacih spridnikov
Tud nimam, saj kar samši vém,
In upati po znamenjih smém.

Prijazen je zmenó, ki ž njim
Pomenkvam se, in govorim,
Me vsakdo, bodi star al mlad,
Pozdravi in pozdravlja rad.
Mladenči z mano hodijo
Povsot me sabo vodijo,
Dekleta me srečavajo,
Prijazne me pozdravljajo;
Vesél sim tega, toda lé
Ni dosto nikdar za sercé. —
Terditi slišal sim ljudi,
Da slajšega na zemlji ni,
Kakor ljubezni čiste žar,
Ki je ljudém od Boga dar.
Žželi sercé dekličico,
Zazrè oko devičico,
Okó zazrè, sercé se vžge,
Dve duši ste spoznale se.
Je zala kakor zaria,
Znanica jutra zatega,
Je krasna kakor solnčice,
Ki svit od njega vsestran gre,
Je mila kakor lunica,
Noči tamotne lučica,
Ki je ljudém pokoja vir,
In sije zemlji trudnej mir.
Al sercu mojmu dosto ni,
Mu dosto ni, še le želi,
Al kaj želi, ne vé samó,
Povéj, če vé, povéj mi kdo.
Ki prašam ga, ne vé, molči,
Odgovora od nikod ni;
Kdo vé, al kol dosegel bom,
Ko bom zapustil zemski dom?

M. Valjavec.

Razdelitva dedšine.

(Dalje.)

Mustafa ni opustil storiti, kakor mu je bilo zavkazano. Komej pové vratarju svoje ime, ga pustijo z vsim poštenjem do prvega dvora, kjer ga Siligdar-Aga sprejme in v sobo odpelje. Kizlar-Aga donese mu hilat ¹⁾, mu reče ga obleči in pelje ga k padišahu. V sobo stopivši se prikloni do zemlje in pričakuje molče, kaj li bode. Sultan pa mu reče vstati in se k njegovim nogam sestti. Dolgo sta se razgovarjala o načinu in različnih predmetih vladarstva. Viditi, da je Mustafa človek bistre glavice in jasnega uma, mu reče nazadnje: „Mustafa! jaz sim s teboj kaj zadovoljen; postavim te taj za mojega Kagia-Bega ²⁾ in moža moje sestre Fatime. Moj služabnik Desterdar ³⁾ naj ti izplača 500 kes ⁴⁾ za prvi začetek in pokazal ti bode tudi poslopje, ki ti je za prebivališče odločeno. Idi in čakaj daljih zapovedi“ — Velike radosti in začudenja ne more Mustafa ne besédice pregovoriti. Ni védel, kako je prišel iz sultanovih sob; šele štropot dvorjanov na stopalnicah ga zbudi, ki ga vsi ponižno pozdravljajo. Pripeljejo mu bogato okinčanega konja in sam Kizlar-Aga se mu ponuja, ga do novega prebivališča sprevediti, ktero je prej Janičar-Agi slišalo, kterega so pred nekaj dnevi vbili, ker je v dvoru saraja mačko, ljubičico sultanove kadinje, vdaril. Množina sužnjev se verže pred svojim novim gospodarjem na kolena, in Mustafa se naseli v krasni dom, kjer novih sultanovih zapovedi pričakuje.

Kmaló ga véncájo s sultanovo sestro, kteri mu je vse mogoče milosti, visoke časti in bogastva, in celo svoje zaupanje daroval. Pervi državni častniki so že trepetali pred jedinim pogledom Mustafa; clo sam veliki Mufti si je prizadeval, si njegovo nagnjenje pridobiti. Ni bilo človeka ne v dvoru ne v mestu, kteri bi ga ne bil presrečnega in blažene-ga číslal in kteri bi mu ne bil njegove sreče zavídił.

Alia, drugi sin Ibrahima, se naseli kot tergovec v mestu Rozeti. Nevtrudljivo opravljanje kupéijskih poslov in natančno izpolnovanje ugovorov in pogodb mu oberne v kratkem bogate darove boginje sreče. Morje je bilo napolnjeno z njegovimi ladjami. Živel je kakor sam vladar. Njegovi domi so se že od daleč poznali po njih veličanstvu, njegovi vertovi so cveteli s vso krasoto in velikolépnostjo. Sam beg se je srečnega číslal, kader ga je Alia k svojej mizi povabil. Visoka čast njegovega brata je povikšala občno spoštovanje in Alia so deržali za najbogatejšega in najsrečnejšega človeka daleč okrog.

Husein, tretji sin Ibrahima, se je na vso moč za pravdo v Alepi poganjal. Bil je velik zakonoznanec; vsaki dan zjutrej je obiskoval svoje sodnike, vsaki večer se je svetoval z učenimi pravdoslovci. Napravljaj je obilne gostarije in veliko dragocenih reči razdélil. Tako izprazni svojo denarnico, zatoraj jemlje na posodo, kolikor je le bilo mogoče. Ako so ravno njegovi protivniki vse mogoče storili, pravdo na svojo pol obrniti, se je vendar naslednje le za njega srečno dokončala.

¹⁾ Hilat zverhuja turska obleka, ktero tisti obleče, ki se sultanu predstavlja.

²⁾ Kagia-Beg, namestnik veličnega vezira. ³⁾ Desterdar cesarski denarničar

⁴⁾ Kesá, možnja od 500 piastrov.

Tri milijoni dedšine so ga storili najsrečnejšega v celem mestu; povsod so ga gostovali, s razpetimi rokami objemali in mnogi so mu njegove velike sreče zavidali.

Med tîm, ko so se ti tri brati po sjajnih potih do hrama sreče približevali, se je četvrti sin, Izmael pečal z obdelovanjem očetovskega polja in vertov, z živinorejo in z družimi domačimi posli. Znajoč, da pravi mir in pokoj življenja ne stoji v vživljanju preobilnih slasti, temuč v čutu pravega dobra, si izbere ženico med hčerami marljivega svojega soseda Hasana. Krasna Zulema mu donese za juterno (doto) čisto in nedolžno serce, tiho narav, blage običaje in nježno nagnenje; zato jo je vsim družim deklicam predpostavljal. Dokler je Izmael na polju pri svojih delavcih opraviti imel, je oskerbovala Zulema domače gospodarstvo, in učila moliti in brati dva mala otročiča, drag zaklad nju vzajemne ljubèzni. Zvečer je prebiral Izmael kako poglavje iz korana ali dela arabskih pesnikov in zgodopiscov. Nekoliko izbranih prijateljev je delilo z njim le proste veselice. Življenje tih srečnih ljudi je teklo tako tiho, kakor čisti potok po zeleni livadi. Nista si belila glave s prevelicimi nadami ali praznimi željami; zato se pa tudi velicega pada nista bala. Vživaje sladkosti tega življenja, katerih se na tem svetu za nedolžno serce v obilnosti najde, sta gledala srečna supruga brez vsacega straha smerti v oči, kakor na kratko ločitev. Vsegamogočni je očitno blagoslovil to krepostno družino. Otročiči so jima rasli v zdravju in lepih običajih, služabniki so ju ljubili in spoštovali. Pa vendar so govorili ljudje v Smirni: „Žal nam je vbogega Izmaila! živi brez imenitnosti, se trudi in muči kakor suženj, da siromaško svojo družino preskerbi in njegovi brati plavajo v veselicah in sreči polni slave in poštenja. Modri Ibrahim je poznal njegovo slabost, zato mu je tale majhen kos zemlje sporočil. Brati so ga skorej celo pozabili, pa tudi ni vrèden, da bi se mu boljše godilo.“ Enkrat zasliši Izmail, kar ljudi govore, pa se temu, ker je bil dobrega serca, le sladko nasmehljá viditi, kako ljudstvo človeka vselej le poveršno sodi.

(Dalje sledi.)

Francišek Ladislav Čelakovsky.

(Konec.)

V Vratistavi je bil slavni Purkyně profesor. Po njegovem trudu je dobilo Vratislavsko vseučilišče stolico poljskega jezika, ktera se je po zadušnju poljske vstaje l. 1831 spet odpravila. Poznejše prošnje, da bi se obnovila, in da bi se še druga slavjanska stolica postavila ničesar niso pomagale. Še le, ko je sadajni kralj vlado nastopil, se je začelo za to spet malo bolj marati.

Ko je v Kralovec prišel je stopilo pred njega več poslancev Poljskih, ki so ga prosili, da bi hranil in branil njih narodnost. Mladi kralj si ljubezen vsih podložnikov pridobiti je poslancem vse dobro obljubil. In res, hitro na to so se spet začeli pomènkovati zastran vstanovljenja slavjanskih učiteljskih stolic. Določilo se je, dvè stolici napraviti, jedno v Berlinu, drugo v Vratislavi. Na prvo se je poklical Šafařík, kateri je vendar, ko se mu je mesto varha pri cesarskej vseučilišnej knjižnici

ponudilo, rajše v Praze ostal. Nasvetoval pa je za to mesto Čelakovsky-ga. Zraven so prašali tudi gospoda Purkyně za svet, komu da bi se tamkajšna slavjanska stolica izročila. On nasvetje dva Čeha: Čelakovsky-ga in Koubka in Polaka Cybulsky-ga. Tako je prišel Čelakovsky v Vratislavo in Cybulski v Berolin za učitelja slavjanščine leta 1842.

Pervi čas mu je učiteljski urad že sam na sebi dosti opraviti dal. Začel je prednašati deloma o slavjanskem slovarstvu sploh, deloma o polščini in deloma o slavjanščini. Zraven je še bil zvoljen za uda izpraševavne komisije za polščino. Od začetka je imel le malo poslušavcov, večidel zavolj svoje zmernosti, ktera se mu je na tako nevarnem mestu pred vsim potrebna zdela. Še le pozneje je imel več poslušavcov posebno iz Gornoslezkih bogoslovcov. Ker je svoja opravila vselej natanjčno in vestno opravljal, so ga kmalo vsi čestili in čislali.

Zvunaj svojih opravil je zmiram občeval s profesorom Purkynjem. Zaporedoma sta dajala tako imenovane nedelne besede, h kterim sta vselej mnogo svojih prijateljev poklicala. In če je kak učen Slavjan na svojem potovanju v Vratislavo zablodil, oj kakšno veselje je bilo to za iskrena rodoljuba! Tu se je Čelakovsky tudi sprijatlil s slavnim zvezdoslovcem Boguslavskim, potomkom poljske vendar že pomemčene rodovine, in s profesorom jezikoslovja Ambrožem, sinom českega begunca.

Kar je Čelakovsky-mu še časa ostajalo, je zbiral dalji material k etimologičkemu slovarju; tudi je napravljajal zbirko slavjanskih prislovciv. Na druga književna dela ni mogel misliti, ker mu je bilo za to premalo časa. Dēla je imel zmiram dosti; sicer je pa veselo in brezskerbno živel. Če je ravno težko pogrēšal Prage in milih prijateljev v domovini, tako se je tolažil s prazniki, o kterih je vselej obiskal svoj dom, kjer je dalj časa med prijatelji veselo preživel. V tacih dobah je bil Čelakovsky ves srečen, kar je tudi jasno njegovo čelo pričalo. Bila je to najsrečnejša doba v življenju Čelakovsky-ga.

Vendar ta tiha sreča Čelakovsky-ga ni dolgo terpela. Mesca aprila l. 1844 je zgubil svojo ljubljeno ženo. Pretergala se je s silo njezna vez dvēh tesno združenih sere, prestalo je biti jedino serce, ktero je vsako radost in žalost z njegovim delilo; domača opravila so bila brez gospodinje, tri nedoraščeni otroci brez matere. Lahko se da misliti, da je bilo to za Čelakovsky-ga globoka nezaceliva rana. Mnogo domačih opravil, ktere je prej žena opravljala in o kterih on prej še sanjal ni, je moral sedaj sam opravljati; in čeravno svoje ljublene žene pozabiti in druge iskreno ljubiti ni mogel, je bil vendar prisiljen, se po novej gospodinjji, po novej materi ozirati. Zarēs je našel deklico iskreno domorodkinjo, ktera je čestila vsakega za narod zasluženega moža. Lēto po smerti se je tedaj oženil Čelakovsky s Antonio Reusovo, in je tako stopil v zlahto s davnimi svojimi prijatelji s dr. Fryčem in dr. Staňkom.

Ta druga ženitba ni bila tako srečna, kakor prava. Uzrok je bila različnost duha moža in žene. On je hotel najti ženo, ktera bi mu mogla domačnost spet vrediti, ona pa, ktera je s ponosom svojo roko njemu podala, je mislila, da se bodo zdaj izpolnile njene visoke želje, da bo osobno srēčna postala. Vendar Čelakovsky v domačnosti ni bil pēsnik, temoč mož in hotel je vse na tanjko storjeno imeti. K temu je še prišla boležen, ktera ga je nazadnje v grob pripravila. Ni se torej čuditi, da je Čelakovsky na duši in na tēlesu bolen zmiram bolj hiral in

pešal. Jedino njegovo veselje v Vratislavi je bilo to, da je s najstarejšim sinom Ladislavom večkrat botanisirat hodil.

Tako mu je teklo življenje v Vratislavi jednolično do leta 1849, v katerem letu je bil spet v svojo domovino s Purkyněm vred nazaj poklican. Predala se mu je na Pražkem vseučilišču stolica slavjanskega jezikoslovja, ktero je doslej Šafařík učil.

Ko se je Čelakovsky l. 1849 v Prago vernul, da bi svoje novo mesto prevzel, ga nja prejšni prijatelji skoraj niso več spoznali; tako se je spremenil. On, ki je bil prej močne in krepke postave, je čisto okumernel in oslabel. In tako se je tudi duh njegov čisto preměnil. Ni več bil tako prijazen, kakor prej. Bili so to očitni dokazi bolehnosti. Močno so se njegovi prijatelji za njega skerbeli, vendar nadjali so se, da se bode nja zdravje in nja duh v primérnejšem zraku domovine in v sredi svojih dragih znancev spet okreval. Oktobra je začel učiti na Pražkem vseučilišču. Prednašal je primerjajočo slovnico glavnějših slavjanskih narečij, zraven pa je še uril v posebnih urah svoje učence praktično. Zato je začel sestavljati slavjansko krestomatijo in že leta 1850 je izdal Vše-slovanského počátečného čtení díl první, kteri je obsegel příklady z písemnictví polského.

Že v Vratislavi je začel premišlevati o slavjanskih številnih imenih in s te svoje čisto posebne misli je tudi potem v jezikoslovnem razdělku českega društva nauk predčital pod naslovom: Odkud berou počátek početní jména slovanská, kar je tudi v Musejniku tiskati pustil.

Zmed vsih svojih součiteljev se je najbliže združil s profesorom Hanšem, kteri je nja naj iskrenejši prijatelj poustal, in s kterim je naj rajše občoval. Dobil je tudi pri priložnosti petstolětnega spomina založenja pražkega vseučilišča čestno doktorstvo. O tem času je tudi začel vse svoje zbirke sestavljati, posebno slavjanske prislovice, ktere je že pol svojega življenja nabiral. Tako je v Musejniku tiskati dal Kalendář z přísloví slovanských.

Tega leta je bil Čelakovsky zvolen med razsodnike dramatičnih děl in tu je očitno pokazal svoje krasoslovno izobraženje in svoj kritički duh.

V tem času je ga tudi ministerstvo zvolilo u zbor izprašovavcov gimnazialnih učiteljskih pripravnikov. V dobi, v kterej bi se imel dolgo časa zanemarati narodni jezik spet v nižje in višje šole upeljati, se je moralo posebno na to gledati, da so bili učitelji v njem dobro izurjeni. Gledé na to, je bil Čelakovsky ojster izpraševavec, da bi manj izurjeni ljudje dobro izobraženim in učenim možem, kteri bi se pozneje oglasili, naj lépsih měst ne zasedli.

Zraven svojih mnogih opravil je delal nevtrudljivo na književnem polju. Ministerstvo mu je dalo spisati čítanke za česke gimnazie. To je bilo silno težko dělo, in on sam je to svojo križovo pot imenoval, po katerem je tudi do svojega groba hodil. Tako je prišel l. 1851 Malý výbor z veskeré literatury české brez njegovega imena na svitlo.

Ker so ravno pravdensko imenoslovje sestavljali je v Musejniku l. 1851 tiskati dal Slovanská právnická přísloví, da bi pokazal, kako da narod v tej reči postopa. Kakor prej, je še zdaj rastlinoslovje ljubil in tudi v Praze ni pozabil svoje lépe rastlinske sbirke obogatiti. Da je tudi v rastlinah nekaj posebno pěsnického našel, je pokazal, ko je v Musejniku o začetku l. 1852 tiskati dal květenářské epigramme, v kterih se nekterokrat ojstri sarkazem proti slabim književnim dělom najde.

Naj imenitnejša dela, ktera je Čelakovsky v tej poslednjjej dobi svojega življenja na svitlo dalso Dodavky ke slovníku Jos. Jungmanna in Mudroslovi národu slovanského v příslovích. Mislil je zmiram izdajati obširni vseslavjanski slovar, h kteremu je že mnogo pripravljenega imel. Pri izdavanju mudroslovja slavjanskih prislovíc je bil v vednem prepíru s svojim prijateljem prof. Hanušem, kteremu se je to delo nepraktično zdelo. In rěš je potem Čelakovsky sam v sostavku Historie příslovních sbírek slovanských a zvlášť českých slabosti svojega děla spoznal in mislil to v drugem izdanju popraviti. Vender smert mu to ni pripustila in predal je to delo svojemu prijatelju Hanušu.

Že delj časa je prišla nad Čelakovsky-ga nesreča za nesrečo. Umerlo mu je najmlajše děte, žena je bila že dolgo časa bolna in zraven je še čutil, da tudi nja bolehnost zmiram bolj rase. Vidilo se je, da kakor telo, tudi duh njegov zmiram bolj obnemaguje; posebno grenkota se je pokazala v nja redkih govorih. V takem stanu je tudi moral veselje do književnih děl zgubiti. Slednje delo, kar jih je od njega na svitlo prišlo, je bil Vseslovanské o počátečného čtení díl druhý, kteri obseže vybor z písemnictví ruského. Spisoval je tudi proti koncu dogodivščino slavjanske omike in slovstva, vender je samo prišel do dva in devetdesete polpote, ktera govori o omiki Slavjanov v devetem in desetem stoletju po Kristu.

Med tem mu je vmerla druga žena (2. maja 1852) in to je bila spet globoka rana za nja serce. Od tega časa je zmiram slabejši prihajal, dokler da se je 25. junija vlegel na postelj, od ktere bi ne imel več vstati. Domačim je zapovėdal, nikogar k sebi nepustiti, čisto sam se je hotel ozdravljati. Še le črez teden je bilo znancem mogoče, mu lékařsko pomoč fako rekoč vsiliti. Alj bilo je prepozno in bolėzen se ni več dala odverniti. Viditi, da le zmiraj bolj opešuje in da mora šest nedoraščenih otrok zapustiti, je še na smertnej postelji pogoste solze prelijal, dokler ga ni smert rěšila tělesnega in dušnega terplenja. Vmerl je 5 avgusta okolj sedmih zvečer in domovini je zapadla jedna najasnejših zvėzd na njenem obzoru.

Če pogledamo na književno dělavnost Čelakovskega v tej poslednjjej dobi, se moramo čuditi nja nevtrudljivosti, ker je zraven mnogih opravil še toliko spisov izdal. Zraven je tudi pri komisii, ktero je ministerstvo za ustanovljenje vědecké terminologie české vstanovilo, potem kod kr. české společnosti nauk in v shodeh oboru musejnihjo pro řeč a literaturu českou. Tudi je o tem času še zbiral mnogo materiala za nova děla, kakor slavjansko primerjajočo slovnico, etimologički slovar, slavjanske starožitnosti in druga. Nja zapuščina je precej bogata, ktera da bi se skoraj k tisku pripravila serčno želino.

Z m e s.

Slovstvene drobtinee.

Slovensko bėrilo za drugi gimnazialni razred. V Ljubljani natj in zaloga Jožefa Blaznika.

Dobro vredjeno berilo je glavna potreba pri nauku vsakterega jezika. Brez taistega je vsa slovnica prazna reč, ki nikdar zaželjenega sadu obroditi ne more. Kakor imeniten je taj namen tacega berila, ravno tako težavno je tudi, berilo tako sestaviti, da bo potrebam navkazeljne mladine popolnoma zadostilo. Zatorej bodi hvala in čast vsim, ki si tako pretežavno reč radovoljno iz ljubezni do svojega rodú naložijo, za njih žlahtno prizadetje. Posebno težko je pa to v našem slovenskem jeziku, v katerem je slovstveno polje toliko zapuščeno in komej še tako rekoč kali poganjati jelo. Sostavljavec taj ni mogel iz nabranega blagá samo naj žlahtnejše drobtince izbrati, temuč on je moral s pomočjo nekterih rodoljubnih pisateljev potrebne sestavke večidel šele spisovati ali predstavljati.

Kakor je nas že prvi del tega berila močno razveselil, čeravno kar enakoverstnost oblike in zapopadek zadene, še marsikaj želeti dá, je nas drugi del še s veliko večjo radostjo navdal, ki je skorej v vsakem obziru prav dobro sestavljen. Ni dvomiti, da ga bo visoko ministerstvo uka u vse gimnazialne šole drugega razreda po slov. mestih upeljati vkazalo, ker je popolnoma po predpisanih vodilih vredjen. Tudi v pisavi sploh je večja edinost in ravnomernost; skorej skoz in skoz so po c. k. visokem ministerstvu predpisane oblike rabljene; jezik je prav gladek in lahkoraumljiv. Samo to bi želeli, da bi se k manj znanim in le v nekterih krajih še živečim besedam, kakor so p.: ožuriti, oškerž, ošroga itd. tudi bolj znane pristavljale, ker bi jih scer precej učencev in clo učiteljev popolnoma razumiti ne vtegnilo. Še edno željo si podstopimo izreči, namreč, ko bi se v prihodnjih delih berila tudi na klasičko serbsko narodno poezijo kaj obzira jemalo. Clo Nemci imajo v svojih berilih več serbskih narodnih pšsem prestavljenih, zakaj bi taj mi Slovenci od naših bratov čisto nič ne jemali? — Sicer priporočimo to knjigo, ki šteje 148 strani in terdo vezana le 22 kr. sr. veljá, ne samo našej gimnazialnej mladini, temuč tudi vsim ostalim Slovencem. Veliko lépega in podučnega je tu najti. Dobi se pa žalibog samo v Ljubljani.

* Ruski deržavni svetovavec Peter Köppen je izdal velik narodopisen zemljovid v ruskem jeziku, poleg kterega na Ruskem 38 različnih narodov prebiva.

* Ravno je izšel v Praze 3. sv. 2. dela „Pražskega posla“ od g. Houška sestavljen. Obseže prav lepe in podučivne reči.

Slavenske drobtince.

* V „šolskega prijatelja“ se piše: Ravno se spomnim, da bi Vi radi izvedeli, kako se kej godi v obziru slovenščine na Benečanskem. Ker vtegnem, Vam tukej v kratkem, kar vem, povem.

Na Benečanskem v krajih proti Koroškemu in Primorskemu so sami Slovenci, kterih števila Vam pa ne vem povedati. Iz tega, kar sami od njih že veste, lahko zapopadete, da jih je mnogo. Med njimi so eni, ki sami sebe Rozjane (Russen) kličejo, ter pravijo, da so nekadaj iz sila daljnih izhodnih krajev prišli, in se ondi, kjer so sadaj, vstanovili. Scer se vsi drugi v teh krajih stanujoči imenujejo Slovinci, in svoj jezik slovinski.

Ako ravno pa je na Benečanskem toljkaj Slovincov, vender niso imeli, kar se vè, do novejših časov, ne molitvenih ne drugih podučnih knjig v svojem jeziku spisanih; njih duhovniki so navadno v talianskih

šolah se učili, in tega duha navdahnjeni slovenske duše pasli; kako je moralo biti s slovenščino, morete pač sami si misliti. Ko so se pa leta 1848 vsi narodi predramili, so tudi naši sosedni Slovenci na Benečanskem se gibali jeli, ter pokazali, da niso še popolnoma potalijančeni, in da je še nekež slovenskega duha v njih. In kakor drugod tako so tudi naj več duhovniki čversto se obnašali, in niso marali, ne za hudobne talijanomane ne za druge zapreke, tudi ne za očividne nevarnosti, kadar so za dušni blagor svojih predragih sorojakov nevtrudno in marljivo poslovali. Neki prijatelj mi je sam pravil, da je bil zavoljo svoje vnetosti za slovenščino in torej tudi za cesarja več kot enkrat v smertni nevarnosti; in vender, pravi, se nisim prav nič dal prestrašiti, da si ravno so večkrat s puškami na me merili, da sim mislil, da bo zdaj zdaj po meni. Bog pa me je vender obvaroval, da zamorem še za blagor zvestih in dobrih Slovincov naših se truditi.^a — Da so teh let tamošni Slovenci se naročevali na naše slovenske časopise, dokler niso bili stranoma prepovedani v Italiji, in da so za svojo šolsko mladino in tudi za odrasčene slovenske knjige iz naših krajev nakupovali, in po svoji moči si prizadevali izobraževati zanemarjene rojake svoje, je že večkrat bilo v Novicah in tudi v Bčeli oznanjeno. Kar pa menda še sploh znano ni, je to: da je neki mlad duhoven Videmske škofije lani (1851) slovenski katekizem po Kazali-u v kratkem spisal, in ga natisniti dal v Gorici pri Jan. Seitzu.

Hotel je pa potlej ta katekizem u Benetke viši deželski oblasti poslati, ter prositi, da bi se sprejel za podučno knjigo v ljudskih šolah med Benečanskimi Slovenci. Zdi se mi pa, da ni imela ta prošnja zaželjenega uspeha, ker mi je letas drug prijatelj iz Benečanskega povedal, da je nekdo tam velik katekizem slovenski spisal, da bi se v ondašne šole vpeljal, toda v benečanskem podnarečju, in da je sada rokopis v Čividadu (govoril sim pa z njim o veliki noči t. l.) v rokah nkekega korarja, ki je Slovenec, da ga pretresuje, in da se bo v Vidmu tiskal. Ali je že tiskan ali ne, ne vem. Ravno v ta namen, to je, v povzdigo slovenskega duha med benečanskimi Slovenci, je drug gospod v Benetkah na svitlo dal Slovinsko abece popolnoma v benečanskem podnarečju, kterega vam hočem tudi o svojem času poslati, in kakor sim za terdno zvedil, spisuje ravno tisti gospod slovensko slovnico za svoje rojake. To sim jaz zvedil, menim pa, da je še veliko več važnih stvari med benečanskimi Slovenci, v obziru njih napredovanja v slovenski izobraženosti, ako ravno za nje ne vemo. Bog daj, da bi se kteri tamošnih rodoljubov sam lotil peresa, in nam blagovolil kej naznaniti, kaj se med njimi godi. Historične, zemljopisne, statističke i. t. d. data ondašnih Slovincov bi nam pač bile posebno po godu, in kdor bi količkaj nam od tega povedal, si zamore svest biti resnične hvale vsakega iskrenega Slavjana. —

^a V mestu Plocku je sopet zamerl eden slavjanski pisatelj, namreč slavni zgodovinar G. Gavarecky na koleri.

^{*} V Berni so se neki od 1. oktobra vsako nedeljo česke igre igrati jele.

Vganjka zastavic v 39. listu: 1. Mož je sesterni brat; 2. nevesta.